Ya?l?larda Kendini ?hmal Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ya?l?larda Kendini ?hmal Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33042

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ya?l?larda Kendini ?hmal Ölçe?i (YK?Ö), ya?l? bireylerin kendi kendilerini ihmal etme düzeylerini ve risklerini çok boyutlu olarak de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? ve Türkçeye uyarlanm?? bir **psikometrik araç**t?r. Emine Özmete, Serpil Duru ve Hakan Y?ld?r?m taraf?ndan 2018 y?l?nda gerçekle?tirilen bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk kültüründe geçerli?ini ve güvenilirli?ini kan?tlam??t?r. Ölçek, **sosyal a?**, **fiziksel sa?l?k**, **çevresel sa?l?k** ve **ruh sa?l???** olmak üzere dört ana faktör alt?nda kendini ihmal davran??lar?n? kapsaml? bir ?ekilde ölçmektedir.

Anahtar Kelimeler

Ya?l?l?k, **Kendini ?hmal**, Geriatri, Psikometrik Ölçek, Sosyal A?, Fiziksel Sa?l?k, Ruh Sa?l???, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Emine Özmete, Serpil Duru, Hakan Y?ld?r?m

Amaç

Ölçe?in temel amac?, Türkiye'deki ya?l? bireylerin kendini ihmal etme düzeylerini bilimsel ve sistematik bir yöntemle ölçmek ve bu durumun alt?nda yatan risk faktörlerini belirlemektir. Bu uyarlama çal??mas?, özgün kendini ihmal ölçe?inin Türkçeye çevirisini yaparak, dil ve kültürel e?de?erli?ini sa?lam?? ve klinik uygulamalar ile akademik ara?t?rmalar için güvenilir bir araç sunmay? amaçlam??t?r.

YK?Ö, ya?l? bireylerin ya?am kalitesini etkileyen kritik alanlarda (öz bak?m, çevre hijyeni, sosyal destek ve psikolojik durum) ihmal seviyesini saptayarak, erken müdahale gerektiren durumlar?n tespit edilmesine olanak tan?r.

Yap?

Ya?l?larda Kendini ?hmal Ölçe?i, kendini ihmal kavram?n? dört temel alt boyutta inceleyen çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Bu boyutlar, ya?l? bireyin kendi bak?m?n? sürdürme yetene?indeki eksiklikleri ve risk alt?nda oldu?u alanlar? detayland?r?r.

Ölçek, toplamda 60 maddeden olu?makta olup, her bir alt faktör kendini ihmalin farkl? bir yönünü temsil etmektedir:

Sosyal A? alt faktörü (4 madde)
Fiziksel Sa?l?k alt faktörü (17 madde)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Çevresel Sa?l?k alt faktörü (27 madde)
Ruh Sa?l??? alt faktörü (12 madde)

Geçerlik

Ölçe?in yap?sal geçerli?i, **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) kullan?larak test edilmi?tir. Çal??mada elde edilen model uyum indeksleri, ölçe?in teorik yap?s?n?n Türk örneklemi verileriyle uyumlu oldu?unu göstermi?tir.

Belirlenen uyum indeksleri ?unlard?r: CFI (Kar??la?t?rmal? Uyum ?ndeksi) = 0.95, NFI (Normlu Uyum ?ndeksi) = 0.93, NNFI (Normlu Olmayan Uyum ?ndeksi) = 0.95 ve **RMSEA** (Yakla??k Hata Karekökü) = 0.08. Bu indeksler, mükemmel uyum ölçütlerine yak?n de?erler sunarak, DFA'dan elde edilen uyumun yeterli düzeyde oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

YK?Ö'nün iç tutarl?l?k güvenilirli?i, **Cronbach Alfa** katsay?s? ile de?erlendirilmi?tir. Ölçe?in bütünü için hesaplanan güvenilirlik katsay?s? 0.964 olarak belirlenmi?tir. Bu de?er, psikometride kabul edilen yüksek güvenilirlik s?n?rlar?n?n oldukça üzerinde olup, ölçe?in maddelerinin ölçülmek istenen kendini ihmal yap?s?n? son derece tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

YK?Ö'nün alt ölçeklerinin güvenilirlik katsay?lar? da yüksek iç tutarl?l?k sergilemektedir; bu durum, ölçe?in hem genel kendini ihmal düzeyini hem de spesifik alt boyutlardaki ihmali güvenilir biçimde de?erlendirebilme yetene?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, kendini ihmalin karma??k do?as?n? yans?tacak ?ekilde dört faktörlü bir yap?ya sahiptir. Bu faktörler, ya?l? bireyin ya?am?n?n temel alanlar?ndaki ihmal durumlar?n? ba??ms?z olarak de?erlendirmeye olanak tan?r.

Faktör yap?s? ve madde da??l?m? ?u ?ekildedir:

Sosyal A?: Bireyin sosyal izolasyonu ve destek sistemlerindeki eksiklikleri ölçer (4 madde).
Fiziksel Sa?l?k: Yetersiz beslenme, hijyen eksikli?i ve t?bbi bak?m? ihmal etme durumlar?n? kapsar (17 madde).
Çevresel Sa?l?k: Ya?am alan?n?n güvenli?i, temizli?i ve hijyen standartlar?n?n ihmalini de?erlendirir (27 madde).
Ruh Sa?l???: Psikolojik sorunlar, depresyon ve gerekli zihinsel sa?l?k hizmetlerinin reddedilmesi gibi durumlar? içerir (12 madde).

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç Bilgileri

Test Türü: Uyarlama ve Geli?tirme Çal??mas?

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i

Derecelendirme: 1=Çok Fazla (?hmal yüksek) - 5=Hiç Yok (?hmal dü?ük). (Not: Bu derecelendirme, yüksek puan?n dü?ük ihmali gösterdi?i ters puanlama sistemine i?aret etmektedir.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ya?l? Bireyler

Ya? Grubu: Geriatrik Popülasyon

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de ya?ayan ya?l? bireyler üzerinde standardize edilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim veya Gözlemci/Görü?meci Taraf?ndan Uygulanan Anket.

Anahtar Kelimeler

Ya?l?l?k, Kendini ?hmal Ölçe?i, **Cronbach Alfa**, RMSEA, Model Uyum ?ndeksleri, Emine Özmete.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Emine Özmete

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: eozmete@yahoo.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için sorumlu yazar Emine Özmete ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Ölçe?in kullan?m?na dair spesifik bir ücret bilgisi mevcut de?ildir. Ölçe?in uyarlama çal??mas? **2018** y?l?nda yay?mlanm??t?r.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: yaslilarda-kendini-ihmal-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Özmete, E., Duru, S., ve Y?ld?r?m, H. (2018). Ya?l?larda Kendini ?hmal Ölçe?i: Türkçeye uyarlama çal??mas?. *Anadolu Psikiyatri Dergisi. 19*(Ek Say?.2), 87-95.

Ya?l?larda Kendini ?hmal Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

Ya?l? birey izole edilmi?se, izolasyon onu riske sokuyor mu?
Ya?l? bireyde yetersiz beslenme, s?v? kayb?, ciltte döküntü, bit oldu?una dair i?aretler var m??
Zemin ya da duvarlarda insan veya hayvan d??k?s?/idrar? var m??
Ya?l? birey gerekli yard?m? kabul etmeye istekli mi?

ARABPSYCHOLOGY.COM